

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2003/106

Karar Sayısı : 2004/59

Karar Günü : 12.5.2004

Resmi Gazete tarih/sayı: 03.11.2004/25632

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR :

Adana 2. Vergi Mahkemesi (Esas: 2003/106)

Adana 2. Vergi Mahkemesi (Esas: 2004/32)

İTİRAZIN KONUSU: 25.2.2003 günlü, 4811 sayılı Vergi Barışı Kanunu'nun 20. maddesinin (2) numaralı bendinde yer alan “...*vergi mahkemesinde*...” ibaresinin, Anayasa'nın 2., 10., ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

4811 sayılı Vergi Barışı Kanunu'ndan yararlanmak amacıyla yaptığı başvurunun idarece reddedilmesi üzerine açılan davada Mahkeme anılan Kanun'un 20. maddesinin (2) numaralı bendinde yer alan “...*vergi mahkemesinde*...” ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısıyla iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

Vergi Barışı Kanunu'nun (2) numaralı bentteki itiraz konusu ibareyi de içeren 20. maddesi şöyledir:

“MADDE 20.- 1. Bu Kanun kapsamında yapılan ödemeler red, iade ve mahsup edilmez.

2. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ödemeler ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre tahsil edilen tecil faizlerinin bu Kanun hükümlerine dayanılarak red ve iadesi yapılmaz. Ancak, bu Kanunun 3 üncü maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak dava konusu olan tarhiyatlara karşılık bu Kanunun yürürlük tarihinden önce ödeme yapılmış olması halinde, ödenen bu tutarlar **vergi mahkemesinde** devam eden davalar için bu maddeden yararlanılmak üzere yapılan başvurular ile vergi mahkemesince verilmiş terkin kararları üzerine nakden ya da mahsuben iade edilebilir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında Anayasa'nın 2., 10. ve 73. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, birleştirilen dosyalarla ilgili değişik tarihlerde yapılan ilk incelemeler sonunda, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin raporlar, itiraz konusu yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleriyle diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Birleştirme Kararı

25.2.2003 günlü, 4811 sayılı Vergi Barışı Kanunu'nun 20. maddesinin (2) numaralı bendinde yer alan “...*vergi mahkemesinde*...” ibaresinin iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin Esas: 2004/32 sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2003/106 esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2003/106 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 12.5.2004 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, Vergi Barışı Kanunu'nun 3. maddesi gereğince, itiraz veya temyiz safhalarında bulunan ikmalen, re'sen ve idarece yapılmış tarhiyatlarda vergi barışından yararlanma olanağı getirilmesine karşın, söz konusu Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce vergi, ceza ve gecikme faizlerini ödemiş olan ancak davaları temyiz ve itiraz safhasında bulunan mükelleflere 20. maddenin (2) numaralı bendinde yer alan “... *vergi mahkemesinde* ...” ibaresi gereğince nakden ya da mahsuben iadesi yapılamaması bunun da vergiyi zamanında veya zamanından önce ödememeyi teşvik etmesi, dava evrelerine göre farklı düzenleme getirmesi ve vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ilkesine uymaması nedeniyle Anayasa'nın 2., 10. ve 73. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

Vergi Barışı Kanunu'nun “iade edilmeyecek alacaklar” başlıklı 20. maddesinin (1) numaralı bendinde Yasa kapsamında yapılan ödemelerin red, iade ve mahsup edilemeyeceği, (2) numaralı bendinde ise, Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ödemeler ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48. maddesine göre tahsil edilen tecil faizlerinin bu Yasa hükümlerine dayanılarak red ve iadesinin yapılamayacağı öngörülmüştür. (2) numaralı bendin ikinci tümcesinde ise bu kurala bir istisna getirilmiştir. Buna göre, Yasa'nın 3. maddesinin uygulanmasına yönelik olarak, dava konusu olan tarhiyatlara karşılık Vergi Barışı Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 27.2.2003'ten önce vergi, ceza ve gecikme faizlerini ödemiş olanların başvuruları halinde ve davaların “vergi mahkemesinde” devam etmesi koşuluyla paralarını nakden veya mahsuben almalarına izin verilmekte, buna karşılık, Bölge İdare Mahkemelerinde “itiraz” veya Danıştay'da “temyiz” aşamasında bulunan davalar için yapılmış ödemelerin nakden veya mahsuben iadesinin yapılmasına olanak bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle, 4811 sayılı Kanunun 3. maddesi, ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış tarhiyatlarla ilgili olarak Vergi Mahkemeleri, Bölge İdare Mahkemeleri veya Danıştay nezdinde açılmış olan davaların tüm sürecini kapsamına karşın, iptali istenilen ibarenin yer aldığı (2) numaralı bentte sadece “vergi mahkemeleri” süreci esas alınmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde tanımlanan hukuk devleti, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyan, toplum hayatında adalet ve eşitliğe uygun bir hukuk düzeni kuran ve bu düzeni sürdürmekle kendini yükümlü sayan, hukuk güvenliğini sağlayan bütün davranışlarında hukuk kurallarına ve Anayasa'ya uyan, işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan Devlettir.

Vergi Barışı Kanunu ile belirlenen koşulların yerine getirilmesi halinde vergi cezaları, gecikme zammı ve gecikme faizinin tahsilatından vazgeçmeyi, vergi aslının ise tamamının tahsil edilmesini öngören düzenlemeler getirilmiştir. Böylece, vergi tahsilatının hızlandırılarak kamu gelirlerinin artışının sağlanması amaçlanırken, dava açılmaması ya da açılmış davalardan vazgeçilmesi koşulu ile ihtilaflı vergi alacaklarına ilişkin yargı organları ve vergi dairelerinde biriken dosyaların tasfiyesi hedeflenmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesi uyarınca Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Ancak, haciz veya ihtiyati haciz uygulamaları ile ilgili davalarda verilen kararlar hakkında, bu kararların kesinleşmesinden sonra idarece işlem tesis edilir. Aynı Yasa'nın 52. maddesine göre de, temyiz veya itiraz yoluna başvurulmuş olması mahkeme kararının yürütülmesini durdurmaya engel olmayacaktır. Konu bu sistem içinde değerlendirildiğinde, henüz vergi mahkemelerinde devam eden davalarla yine bu mahkemelerce verilmiş terkin kararlarına konu olan kamu alacaklarının niteliği ile temyiz ya da itiraz aşamasındaki kamu alacaklarının niteliği farklılık göstermektedir. Vergi mahkemesince karara bağlanmamış kamu alacağının hazine aleyhine sonuçlanma ihtimali devam ettiğinden hazine için bu belirsizliğin devam etmesi ve mükelleflerin davalarının itiraz ve temyiz yoluna gidilmeden kamu alacağının tahsil edilebilir duruma getirilmesini teşvik amacının bu farklılığın doğmasına neden olduğu anlaşılmaktadır.

Vergi tahsilatının hızlandırılması, uyuşmazlıkların ortadan kaldırılması ve dolayısıyla kamu yararı ile hukuk güvenliği arasındaki dengenin sağlanması amacıyla getirildiği anlaşılan bu düzenlemenin hukuk devleti ilkesine aykırı bir yönü görülmemiştir.

Anayasa'nın 10. maddesine göre Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. Kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, birbiriyle aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanmasının ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasının engellenmesidir. Aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Vergi Barışı Kanunu'nun yayımlandığı 27.2.2003 tarihinden önce vergi mahkemelerinde devam eden davalarda henüz karar verilmeden kendi istekleri ile vergi cezası ve gecikme faizine ilişkin borçlarını ödeyenler ile bu tür borçları ödemiş, ancak davalarını itiraz ya da temyiz yoluna başvurarak devam ettiren mükellefler aynı hukuksal konumda olmadıklarından, iptali istenilen "...*vergi mahkemesinde*..." ibaresi Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir.

Kuralın yukarıda belirtilen getiriliş amacı gözetildiğinde, belli koşulların gerçekleşmesi halinde Devletin kamu alacağının bir kısmından vazgeçmesinin vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ilkesine aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu nedenlerle kural, Anayasa'nın 2., 10. ve 73. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

25.2.2003 günlü, 4811 sayılı “Vergi Barışı Kanunu”nun 20. maddesinin (2) numaralı bendinde yer alan “...vergi mahkemesinde...” ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 12.5.2004 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU	Ertuğrul ERSOY
Üye	Üye	Üye
Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN
Üye	Üye	
Fazıl SAĞLAM	A. Necmi ÖZLER	